



Odbor za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve

2020/2202(INI)

5.12.2022

MNENJE

Odbora za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve

za Odbor za ustavne zadeve

o poročilu o izvajanju sporazuma o izstopu Združenega kraljestva iz Evropske unije
(2020/2202(INI))

Pripravljavec mnenja (*): Loránt Vincze

(*) Postopek s pridruženim odborom – člen 57 Poslovnika

PA_NonLeg

POBUDE

Odbor za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve poziva Odbor za ustavne zadeve kot pristojni odbor, da v svoj predlog resolucije vključi naslednje pobude:

Splošne ugotovitve o drugem delu sporazuma o izstopu

1. opozarja, da drugi del sporazuma o izstopu ob koncu prehodnega obdobja državljanom EU, ki prebivajo v Združenem kraljestvu, in državljanom Združenega kraljestva, ki prebivajo v EU-27, omogoča, da še naprej živijo v državi gostiteljici in uveljavljajo svoje pravice na podlagi prava EU, če so ti državljani EU in državljani Združenega kraljestva delavci ali samozaposleni ali imajo zadostna sredstva in zdravstveno zavarovanje ali so družinski člani osebe, ki izpolnjuje te pogoje, ali pa so že pridobili pravico do stalnega prebivanja in zato zanje ti pogoji ne veljajo več;
2. želi spomniti, da sporazum o izstopu državam članicam EU in Združenemu kraljestvu omogoča, da določijo obvezno vložitev prošnje kot pogoj za potrditev uživanja pravic, ki izhajajo iz sporazuma, in da se je Združeno kraljestvo, tako kot trinajst držav članic, v skladu s členom 18(1) sporazuma o izstopu odločilo za „konstitutivni sistem“, ki ob koncu prehodnega obdobja potrjuje pravice upravičenih državljanov EU, ki prebivajo v Združenem kraljestvu, in njihovim družinskim članom; želi spomniti, da je Združeno kraljestvo ta proces uvedlo prek prebivalne sheme za državljane EU (EUSS), ki jim ob koncu prehodnega obdobja zagotavlja status stalnega ali začasnega prebivalca, da lahko zakonito prebivajo v Združenem kraljestvu in uživajo vse pravice, določene v sporazumu o izstopu; želi spomniti, da je v sporazumu o izstopu jasno določeno, da morajo upravni postopki v okviru konstitutivnega sistema potekati nemoteno ter biti pregledni in enostavni; želi spomniti, da bi bilo treba v skladu s členom 18(1)(g) sporazuma o izstopu dokazilo o statusu izdati brezplačno ali pa zanj zaračunati pristojbino, ki ni višja od tiste, ki se zaračunava državljanom države gostiteljice za izdajo podobnih dokazil; ponavlja, da bi morali biti ti postopki nediskriminatorni;
3. poudarja, da je treba za zagotovitev pravne varnosti, ki jo potrebujejo državljani EU in Združenega kraljestva ter njihove družine, določbe sporazuma o izstopu, ki se nanašajo na pravice državljanov, v celoti izvajati;
4. želi spomniti, kot je poudarjeno v členu 5 sporazuma o izstopu, da bi si morala EU in Združeno kraljestvo ob polnem medsebojnem spoštovanju in dobri veri medsebojno pomagati pri nalogah, ki izhajajo iz sporazuma; meni, da bi to moralo vključevati zaščito državljanov drug drugega v prehodnem obdobju za njihov status;

Izvajanje drugega dela sporazuma o izstopu v Združenem kraljestvu

5. se strinja s pomisleki Komisije, da se pogoji za upravičenost, ki jih Združeno kraljestvo uporablja za dostop do pravic v okviru prebivalne sheme za državljane EU, še vedno razlikujejo od pogojev, določenih v sporazumu o izstopu; poudarja, da neuskkljenost prebivalne sheme za državljane EU s sporazumom o izstopu povzroča tveganje pravne negotovosti za državljane EU v Združenem kraljestvu glede tega, ali njihove pravice zagotavlja zakonodaja Združenega kraljestva o priseljevanju ali sporazum o izstopu in ali lahko s svojim statusom, pridobljenim na podlagi prebivalne sheme za državljane

EU, dokažejo svoje pravice iz sporazuma o izstopu; poudarja, da zaradi te neusklajenosti obsežna skupina ljudi (vključno z državljani z dvojnimi državljanstvom, za katere se uporablja sodna praksa na podlagi zadeve Lounes¹) nima možnosti, da bi se njihove pravice iz sporazuma o izstopu potrdile; poziva vlado Združenega kraljestva, naj glede tega predlaga možne rešitve;

6. je zaskrbljen zaradi težav, s katerimi se utegnejo srečati državljani EU pri vlaganju prošnje za status stalnega ali začasnega prebivalca in s tem pri uveljavljanju svojih pravic iz sporazuma o izstopu, ker ministrstvo Združenega kraljestva za notranje zadeve vztraja pri uporabi izključno digitalnega pristopa; izraža zaskrbljenost zaradi težav, ki bi jih lahko imeli državljani EU in njihovi družinski člani pri poskusu vrnitve v Združeno kraljestvo, ker letalski prevozniki niso seznanjeni z digitalnim postopkom za preverjanje statusa stalnega ali začasnega prebivalca in ker tega statusa ne morejo preveriti na letaliških izhodih pred vkrcanjem; podobno je zaskrbljen, da lahko izključno digitalni pristop negativno in diskriminatorno vpliva na prosilce iz ranljivih skupin (starejše, invalide, skupine brez ekonomskih virov za dostop do digitalnih možnosti), in poziva, naj se v takih primerih zagotovi pomoč; ponovno poziva organe Združenega kraljestva, naj izdajo fizični dokument kot dokazilo o pravici državljanov EU do prebivanja v Združenem kraljestvu, da bi zagotovili večjo gotovost;
7. poudarja, da se lahko v skladu s sporazumom o izstopu državljani EU in njihove družine, ki lahko izkažejo utemeljene razloge za neupoštevanje rokov, še vedno prijavijo za prebivalno shemo za državljane EU;
8. obžaluje vse večje zamude pri izdajanju dokumentov za prebivanje in vstopnih vizumov za državljane EU v Združenem kraljestvu ter poziva organe Združenega kraljestva, naj pripravijo načrte za zmanjšanje števila prošenj, ki še niso rešene; prav tako poziva organe Združenega kraljestva, naj v skladu s členom 18(3) sporazuma o izstopu zagotovijo učinkovito in pregledno izvajanje začasnih zaščitnih ukrepov za državljane EU, katerih prošnje so še nerešene, med drugim za tiste, ki so zamudili rok za vložitev prošnje, vključno s pravico ostati, delati, študirati in dostopati do storitev v vmesnem obdobju med obravnavo njihovih prošenj;
9. je zaskrbljen, ker so pogoji in pravice imetnikov statusa začasnega prebivalca manj varni kot pogoji in pravice imetnikov statusa stalnega prebivalca, zlasti ker se je za imetnike statusa začasnega prebivalca brez celovitega zdravstvenega zavarovanja (CSI) štelo, da nimajo pravic iz sporazuma o izstopu in zato ne morejo dostopati do ugodnosti; opozarja, da je Sodišče Evropske unije v sodbi z dne 10. marca 2022² razsodilo, da se upravičenost do obravnave v britanskem nacionalnem zdravstvenem sistemu (NHS) šteje za CSI in da Združeno kraljestvo ne bi smelo zahtevati CSI kot pogoja, da se ohrani pravica do prebivanja; zato poziva Združeno kraljestvo, naj v skladu s členom 89 sporazuma o izstopu spoštuje te sodbe;
10. poziva organe Združenega kraljestva, naj bodo še posebno pozorni v primeru družin, registriranih partnerjev in oseb v obstoječem trajnem razmerju, ki vstopajo v Združeno

¹ Sodba Sodišča (veliki senat) z dne 14. novembra 2017, Toufik Lounes proti Secretary of State for the Home Department, C-165/16, ECLI:EU:C:2017:862.

² Sodba Sodišča z dne 10. marca 2022, VI proti Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs, C-247/20, ECLI:EU:C:2022:177.

kraljestvo, da bi se pridružili svojim družinskim članom;

11. je zelo zaskrbljen zaradi neskladnosti s sporazumom o izstopu, ki izhaja iz tega, da imetniki statusa začasnega prebivalca, ki niso uspeli ponovno zaprositi za status stalnega prebivalca, tvegajo, da bodo izgubili svoje pravice do prebivanja, dela in dostopa do storitev, kot sta podpora in nastanitev v okviru socialne varnosti, in bi bili lahko dolžni zapustiti Združeno kraljestvo, zaradi česar bi ostali v upravnem vakuumu; poudarja, da lahko imetniki statusa začasnega prebivalca izgubijo pravico do prebivanja le v omejenih okoliščinah (npr. kriminaliteta, goljufiva prošnja in daljša odsotnost) in da med temi okoliščinami ni pogoja, da oseba ni zaprosila za status stalnega prebivalca; podarja, da je potrebna pravna jasnost za več kot 2,6 milijona državljanov, ki jim je bil podeljen status začasnega prebivalca, in da bi bilo treba poiskati nujne rešitve, da bi zagotovili skladnost s sporazumom o izstopu in preprečili spodkopavanje pravic posameznikov; izraža priznanje delu neodvisnega nadzornega organa za sporazume o pravicah državljanov in pozdravlja dejstvo, da je višje sodišče Združenega kraljestva neodvisnemu nadzornemu organu Združenega kraljestva za sporazume o pravicah državljanov dovolilo, da v zvezi s tem nadaljuje sodni nadzor nad ministrstvom za notranje zadeve; opozarja na obravnavo na kraljevem sodišču Združenega kraljestva 1. in 2. novembra 2022, na kateri je neodvisni nadzorni organ za sporazume o pravicah državljanov zatrjeval, da si ministrstvo za notranje zadeve sporazum o izstopu pravno razlaga in ga izvaja napačno;
12. ponovno opozarja organe Združenega kraljestva, naj v celoti spoštujejo vse dele Velikonočnega sporazuma, kot je navedeno v sporazumu o izstopu, in zagotovijo, da bodo pravice državljanov na Severnem Irskem ostale nespremenjene;
13. poziva organe Združenega kraljestva, naj zagotovijo socialne in zaposlitvene pravice, ki so jih pridobili državljani EU, ter svobodo gibanja čezmejnih delavcev na podlagi nediskriminacije in vzajemnosti;

Izvajanje drugega dela sporazuma o izstopu v državah članicah

14. izraža zaskrbljenost zaradi težav z dokazovanjem statusa, ki jih imajo nekateri državljani Združenega kraljestva v nekaterih državah EU; poziva države članice, ki so se odločile za izvajanje člena 18(4), ki ne zahteva postopka vložitve prošnje za potrditev pravic iz sporazuma o izstopu, naj obravnavajo pomisleke Združenega kraljestva o dokazovanju statusa in dostopu državljanov Združenega kraljestva, ki živijo v EU, do ugodnosti in storitev; poziva Komisijo, naj izboljša spremljanje izvajanja sporazuma o izstopu v državah članicah, da bi zmanjšali število primerov napačne uporabe in državam članicam EU zagotovili dodatne smernice v zvezi s tem;

Vizum

15. obsoja primere, ko so bili državljani EU, ki so želeli vstopiti v Združeno kraljestvo brez vizuma, neupravičeno pridržani in nastanjeni v centrih za tujce, pogosto nesorazmerno dolgo časa; obžaluje odločitev Združenega kraljestva, da prosilcem za vizum iz različnih držav EU zaračuna različno takso, ki je odvisna od njihove države izvora; meni, da bi morala ureditev mobilnosti, vključno s potovanji brez vizumov za kratkoročno bivanje, temeljiti na nediskriminaciji med državami članicami in popolni vzajemnosti;

16. vendar poudarja, da bo člen 75 zakona Združenega kraljestva o državljanstvu in mejah, ki od oseb, ki nimajo priseljenkega statusa v Združenem kraljestvu (tudi državljanov EU, razen irskih državljanov), zahteva, da imajo pred vstopom na Severno Irsko elektronsko odobritev potovanja, negativno vplival na državljane Evropske unije, ki prebivajo na Irskem; poleg tega poudarja, da sistem elektronskih odobritev potovanj ne bi bil popolnoma v skladu s členom 2 protokola o Severni Irski, ki varuje pravice posameznikov in od Združenega kraljestva zahteva, da se pravice, zaščitni ukrepi ali enake možnosti ne zmanjšujejo, kar zajema zaščito pred diskriminacijo; poudarja, da je vsak predlog Združenega kraljestva, ki bi lahko od državljanov EU, ki prebivajo na Irskem, na koncu zahteval registracijo, da bi bili izvzeti iz sistema elektronskih odobritev potovanj, nesorazmeren, njegovo izvajanje pa bi pomenilo morebitno kršitev načela nediskriminacije, kot je določeno v Pogodbi o delovanju Evropske unije;

Razno

17. poudarja, da je Sodišče Evropske unije pristojno za razlago vprašanj, povezanih s pravom EU v okviru sporazuma o izstopu;
18. želi spomniti, da je bil pogoj za to, da je Evropska unija podpisala sporazum o trgovini in sodelovanju in da ga je Evropski parlament ratificiral, polno izvajanje sporazuma o izstopu; obžaluje, da se sporazum o izstopu še vedno ne izvaja v celoti, zlasti kar zadeva protokol o Severni Irski; globoko obžaluje, da je vlada Združenega kraljestva objavila predlog zakona o Protokolu za Severno Irsko; opozarja, da je ta enostranska pobuda v nasprotju z mednarodnim pravom; poziva vlado Združenega kraljestva, naj spoštuje svoje zaveze in sodeluje s Komisijo v pravnem okviru sporazuma o izstopu;
19. pozdravlja predlog Komisije za uredbo (COM(2022)0089), ki bo EU omogočila hitro ukrepanje v primeru kršitve sporazuma o izstopu in/ali sporazuma o trgovini in sodelovanju;
20. pozdravlja skupno izjavo po deseti seji specializiranega odbora za pravice državljanov 15. junija 2022³, v kateri sta EU in Združeno kraljestvo ponovno potrdila svojo zavezanost varstvu pravic državljanov v skladu z obveznostmi iz sporazuma o izstopu; poziva države članice in Združeno kraljestvo, naj specializiranemu odboru za pravice državljanov še naprej zagotavljajo popolne in ažurne statistične podatke o izvajanju sporazuma o izstopu; poziva Evropsko komisijo in Združeno kraljestvo, naj čim prej ponovno skličeta specializirani odbor za pravice državljanov in nadaljujeta četrletna srečanja, dokler vsa izpostavljena vprašanja ne bodo v celoti razrešena;
21. opozarja in obžaluje, da sodelovanje na področju azila in migracij ni bilo vključeno v sporazum o izstopu;
22. želi spomniti, da se je v skladu sporazumom o izstopu uredba Dublin III⁴ za Združeno kraljestvo uporabljala še do konca prehodnega obdobja, tj. 31. decembra 2020; poziva Združeno kraljestvo, naj učinkovito in brez odlašanja obravnava tekoče prošnje za azil v okviru dublinskega sistema; obžaluje, da na podlagi politične izjave, priložene

³ [Joint statement following the tenth meeting of the Specialised Committee on Citizens' Rights \(Skupna izjava po deseti seji specializiranega odbora za pravice državljanov\), 15. junij 2022.](#)

⁴ [UL L 180, 29.6.2013, str. 31.](#)

sporazumu o izstopu, ter poznejšega sporazuma o trgovini in sodelovanju EU in Združeno kraljestvo nista sprejela skupnega pristopa k upravljanju azila, migracij in meja v skladu z ustreznim mednarodnim pravom;

23. opozarja, da je nadaljnje spoštovanje in uveljavljanje EKČP eden od bistvenih pogojev sporazuma o izstopu, zlasti kar zadeva kazenski pregon in pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah; ponavlja svoje stališče, da so smiselno spoštovanje temeljnih pravic posameznikov, vključno z nadaljnjim spoštovanjem in uveljavljanjem EKČP, ustrezno varstvo osebnih podatkov in učinkovita pravna jamstva, bistveni predpogoji za omogočanje takega sodelovanja v skladu s sporazumom o trgovini in sodelovanju tudi v prihodnosti.

INFORMACIJE O SPREJETJU V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE

Datum sprejetja	1.12.2022
Izid končnega glasovanja	+: 56 -: 1 0: 2
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Abir Al-Sahlani, Konstandinos Arvanitis (Konstantinos Arvanitis), Katarina Barley, Pietro Bartolo, Vladimír Bilčík, Karolin Braunsberger-Reinhold, Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Joachim Stanisław Brudziński, Caterina Chinnici, Clare Daly, Lucia Ďuriš Nicholsonová, Cornelia Ernst, Laura Ferrara, Nicolaus Fest, Sylvie Guillaume, Andrzej Halicki, Evin Incir, Sophia in 't Veld, Patryk Jaki, Marina Kaljurand, Moritz Körner, Alice Kuhnke, Jeroen Lenaers, Juan Fernando López Aguilar, Erik Marquardt, Nadine Morano, Javier Moreno Sánchez, Theresa Muigg, Maite Pagazaurtundúa, Paulo Rangel, Isabel Santos, Birgit Sippel, Vincenzo Sofo, Ramona Strugariu, Yana Toom, Milan Uhrík, Tom Vandendriessche, Jadwiga Wiśniewska, Javier Zarzalejos
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Daniel Freund, Alessandra Mussolini, Róza Thun und Hohenstein, Romana Tomc, Dragoş Tudorache, Tom Vandenkendelaere, Loránt Vincze
Namestniki (člen 209(7)), navzoči pri končnem glasovanju	Pablo Arias Echeverría, Jarosław Duda, Emanuil Frangos (Emmanouil Fragkos), Krzysztof Hetman, Eva Kaili, Ska Keller, Alessandra Moretti, Ljudmila Novak, Andrej Novakov (Andrey Novakov), Christine Schneider, Annie Schreijer-Pierik, Marc Tarabella

**POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU V ODBORU,
ZAPROŠENEM ZA MNENJE**

56	+
PPE	Pablo Arias Echeverría, Vladimír Bilčík, Karolin Braunsberger-Reinhold, Jarosław Duda, Andrzej Halicki, Krzysztof Hetman, Jeroen Lenaers, Nadine Morano, Alessandra Mussolini, Ljudmila Novak, Andrej Novakov (Andrey Novakov), Paulo Rangel, Christine Schneider, Annie Schreijer-Pierik, Romana Tomc, Tom Vandenkendelaere, Loránt Vincze, Javier Zarzalejos
S&D	Katarina Barley, Pietro Bartolo, Caterina Chinnici, Sylvie Guillaume, Evin Incir, Eva Kaili, Marina Kaljurand, Juan Fernando López Aguilar, Javier Moreno Sánchez, Alessandra Moretti, Theresa Muigg, Isabel Santos, Birgit Sippel, Marc Tarabella
Renew	Abir Al-Sahlani, Lucia Ďuriš Nicholsonová, Sophia in 't Veld, Moritz Körner, Maite Pagazaurtundúa, Ramona Strugariu, Róza Thun und Hohenstein, Yana Toom, Dragoș Tudorache
Verts/ALE	Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Daniel Freund, Ska Keller, Alice Kuhnke, Erik Marquardt
ECR	Joachim Stanisław Brudziński, Emanuil Frangos (Emmanouil Fragkos), Patryk Jaki, Vincenzo Sofò, Jadwiga Wiśniewska
The Left	Konstandinos Arvanitis (Konstantinos Arvanitis), Clare Daly, Cornelia Ernst
NI	Laura Ferrara

1	-
ID	Nicolaus Fest

2	0
ID	Tom Vandendriessche
NI	Milan Uhrík

Uporabljeni znaki:

+ : za

- : proti

0 : vzdržani